

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ
ТРАЄКТОРІЙ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНАЛЬНОМУ
ІНСТИТУТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62), Статуту Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України (далі - ХарРІ НАДУ), з урахуванням концептуальних засад Положення про організацію освітнього процесу в ХарРІ НАДУ та містить основні вимоги щодо права формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти університету.

1.2 Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти ХарРІ НАДУ вибіркового навчального дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за обраними дисциплінами.

1.3 Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам вищої освіти побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4 Це Положення спрямоване на реалізацію таких завдань: – надання можливостей здійснення поглибленої підготовки здобувача вищої освіти, що визначають характер майбутньої діяльності у межах базової спеціальності; – сприяння академічній мобільності здобувача; – формування компетенцій здобувача відповідно до вимог ринку праці на підставі особистих професійних інтересів.

1.5 Дія цього Положення поширюється на здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання, починаючи з 1 вересня 2020 року, і навчаються за освітніми програмами та навчальними планами першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, укладеними з урахуванням законодавства про освіту та затверджених рішеннями Вченої ради університету.

II ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

2.1. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну та варіативну складову. Нормативний зміст освітньої програми зі спеціальності визначається стандартом вищої освіти, а варіативний – Науково-методичною радою ХарРІ НАДУ. Обсяг обов’язкових навчальних дисциплін має становити не більше 75 відсотків, а вибіркового навчального дисциплін – не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

2.2. Право вибору надається усім здобувачам вищої освіти. Кількість вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік, кількість кредитів на їх вивчення, форми контролю визначаються

робочим навчальним планом напряму підготовки/спеціальності, за яким навчається здобувач вищої освіти.

2.3. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здобувач вищої освіти здійснює при формуванні індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця. Вивчення дисциплін за вибором розпочинається як правило з другого семестру навчання.

2.4. При виборі дисциплін здобувач має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік.

2.5. Основні терміни та їх визначення:

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

варіативна складова (навчальні дисципліни за вибором) – це дисципліни, які вводяться вищим навчальним закладом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог здобувача для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів; є основним робочим документом здобувача згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів і форм здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання; індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

навчальний план – це нормативний документ університету, що регламентує навчання на певному освітньому рівні за певною спеціальністю; визначає перелік та обсяг обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми проведення поточного та підсумкового контролю; індивідуальний навчальний план складають на кожний навчальний рік, його затверджує декан факультету;

особистісний потенціал здобувача – сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких; процес виявлення, реалізації і розвитку цих здібностей відбувається в ході освітнього руху здобувачів за індивідуальними траєкторіями навчання.

III ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Вибіркова частина навчального плану здобувача введена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо. Вибір здобувачем навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей: – поглибити професійні компетентності в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою); – поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загальнопрофесійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань; – ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями.

3.2. У відповідності до сформованих цілей здобувачу пропонується реалізувати свій вибір шляхом: – вибору соціо-гуманітарних дисциплін світоглядного спрямування, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача, і спрямований на підготовку конкурентоспроможного фахівця (не більше 5 відсотків). – вибору професійно-орієнтованого блоку дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності здобувача до працевлаштування за обраним фахом (не менше 20 відсотків);

3.3. До числа вибірових освітніх компонентів можуть включатися практики.

3.4. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти для конкретного семестру вказана в навчальному плані.

3.5. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 3 кредити ЄКТС (90 годин), на навчальний рік – не менш 5 кредитів (150 годин). Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є залік, для професійно-орієнтованого блоку – залік або диференційний залік.

3.6. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в інституті, так і в інших закладах вищої освіти (зокрема закордонних), відповідно до реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти.

3.7. Терміни проведення процедури вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту студентів у групах і потоках для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

3.8. Заходи з організації вивчення вибірових навчальних дисциплін здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, у якому заплановане вивчення цих дисциплін. Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків дисциплін) на початку весняного семестру, як правило у квітні-травні, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення. Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж першого семестру навчання.

IV НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Викладання вибірових дисциплін можуть здійснювати всі кафедри ХарPI НАДУ за умови наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного та інформаційного

забезпечення, відгуки здобувачів про якість викладання дисциплін на кафедрах, що є свідченням спроможності кафедри оперативного задоволення потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

4.2. Формування вибіркового блоку дисциплін (каталогу курсів) здійснюється робочими групами, склад яких затверджується першим заступником директора. До складу робочих груп мають входити завідувачі всіх випускових кафедр спеціальності/напрямку підготовки, гаранті освітніх програм та представники органів студентського самоврядування. Головою робочої групи призначається декан відповідного факультету.

4.2.1. Для формування робочою групою факультету переліку вибірових навчальних дисциплін кафедри до 15 лютого поточного навчального року подають схвалений на їх засіданні перелік. Перелік вибірових навчальних дисциплін, розроблений кафедрами, формується окремо за кожним напрямком підготовки та рівнем вищої освіти.

4.2.2. Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

4.2.3. До переліку вибірових навчальних дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

4.2.4. Для формування переліку вибірових навчальних дисциплін робочі групи аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення кафедрою освітнього процесу.

4.2.5. Необхідною інформацією для формування переліку вибірових дисциплін є стратегії розвитку медичної галузі, національної економіки; інформація від установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників ХарПІ НАДУ щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери; рейтингові списки вибірових навчальних дисциплін у попередніх роках, результати підсумкового контролю знань здобувачів.

4.2.6. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи формують перелік вибірових дисциплін.

4.3. Відділ організації освітнього процесу здійснює перевірку наявного методичного (робочі навчальні програми дисциплін затверджені науково-методичною радою ХарПІ НАДУ) та забезпечення вибірових дисциплін.

4.4. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись. Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибірових дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем кафедри у поданні на ім'я першого заступника ХарПІ НАДУ до 01 березня поточного навчального року та розглядається робочою групою в встановленому порядку.

4.5. Затверджені переліки вибірових дисциплін до 15 березня розміщуються для ознайомлення здобувачів на офіційному сайті ХарПІ НАДУ із зазначенням автора вибіркової дисципліни, короткого опису змісту дисциплін, обсягу в кредитах ЄКТС та семестру викладання.

У ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА

5.1. Для формування контингенту здобувачів для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік кафедри ознайомлюють їх з переліком вибіркового дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми анотаціями, сприяють студентам в одержанні в повному обсязі інформації про вибірку дисципліну.

5.2. Для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами вищої освіти вибіркового дисциплін науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті університету, сторінці факультету, кафедри тощо).

5.3. Здобувачи обирають курси за вибором відповідно до навчального плану на принципах альтернативності, змагальності та академічної відповідальності у терміни: – до 15 травня поточного навчального на наступний навчальний рік; здобувачі вищої освіти, які поновились на навчання або перевелись з інших закладів вищої освіти, мають право визначитися з вибірково дисциплінами, з урахуванням наявності вільних місць в академічних групах, які вивчають відповідну дисципліну, протягом першого робочого тижня після зарахування.

5.4. Після ознайомлення з переліком вибіркового дисциплін здобувачі вищої освіти у зазначені терміни визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін шляхом подання письмової заяви на ім'я декана факультету, що є підставою для формування індивідуального навчального плану здобувача на наступний навчальний рік. (Додаток 1)

5.5. Здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано зробити новий вибір, якщо на вивчення вибіркової навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості здобувачів. Деканат доводить до відома здобувачів про перелік дисциплін, які вважаються не обраними. Здобувачам пропонується обрати зі скорегованого переліку дисципліни, де може з'явитися достатня кількість студентів. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої сформувалась (чи формується) кількісно достатня група. Обмеження передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певну дисципліну обрали всі студенти, для яких вона передбачена.

5.6. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, використання права на академічну мобільність тощо), не визначився з вибірково дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання. В зазначений термін здобувач звертається в деканат із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін.

5.7. Здобувач, який не скористався правом вибору дисциплін без поважної причини, буде записаний на вивчення тих вибіркового дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп деканом факультету.

5.8. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркового дисциплін, інформація про вибірку дисципліни вноситься до індивідуального плану здобувача. З цього моменту вибірку дисципліна стає для здобувача обов'язковою. Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в ХарПІ НАДУ, що тягне за собою академічну заборгованість. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

5.9. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за дозволом декана факультету. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються. Заява здобувача на внесення змін, до вибіркової складової навчального плану подається до початку навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в ХарПІ НАДУ вимоги щодо мінімальної чисельності здобувачів при формуванні груп на вивчення вибірових дисциплін. Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача затверджуються деканом факультету.

5.10. Заяви здобувачів щодо вибірових дисциплін, включених після погодження у встановленому порядку до індивідуальних планів, зберігаються в особовій справі здобувача.

5.11. На підставі заяв студентів і слухачів декани факультетів до 10 червня видають накази про створення академічних груп щодо вивчення вибірових дисциплін на наступний навчальний рік.

5.12. Копія наказу про вивчення вибірових дисциплін надається до навчального відділу для складання та затвердження робочих навчальних планів, врахування в розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на навчальний рік та в розкладі занять.

5.13. Розклад занять формується відділом організації освітнього процесу з урахуванням необхідності забезпечення права здобувачів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять здобувачів за спеціальністю.

VI ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН, ЗДОБУТИХ В ІНШИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти з іншого закладу вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпуски перезарахування вибірових дисциплін проводиться деканом факультету на підставі академічної довідки, наданої здобувачем в установленому порядку.

6.2. Перезарахування кредитів вибірових дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін, що не дублюють зміст обов'язкових (із циклу вільного вибору) на обраній освітній програмі, за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

6.3. Декан факультету може дозволити здобувачам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірові дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в ХарПІ НАДУ за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

VII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення запроваджується в дію з моменту затвердження Вченою радою ХарПІ НАДУ.

7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою ХарПІ НАДУ у тому ж порядку, що й саме Положення

7.3. ХарПІ НАДУ несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються студентам і слухачам для реалізації ними права вільного вибору.

7.4. Контроль за виконанням та дотримання вимог Положення здійснюють посадові особи ХарРІ НАДУ в межах своїх повноважень, що встановлені функціональними обов'язками.

Додаток 1

ЗРАЗОК заяви здобувача вищої освіти на включення до індивідуального плану дисциплін вільного вибору

Декану _____ факультету проф. _____
_____ (П.І.Б.)

студента _____ курсу _____ групи спеціальності _____

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20__/20__ навчальний рік такі дисципліни вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

_____ (дата) (підпис) (ПІБ)

Узгоджено: Завідувач кафедри _____ (підпис) (ПІБ)

Перший заступник директора

Д.В. Кармишев